

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 5. decembrī
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2023/0435(COD)**

**16338/23
ADD 5**

**CONSOM 460
MI 1082
COMPET 1224
TOUR 44
TRANS 570
IA 344
CODEC 2379**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 30. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2023) 907 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva, ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/2302, lai uzlabotu ceļotāju aizsardzības efektivitāti un vienkāršotu un skaidrotu dažus direktīvas aspektus

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2023) 907 *final*.

Pielikumā: SWD(2023) 907 *final*

Briselē, 29.11.2023.
SWD(2023) 907 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

**Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva,
ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/2302, lai uzlabotu ceļotāju aizsardzības efektivitāti un
vienkāršotu un skaidrotu dažus direktīvas aspektus**

{COM(2023) 905 final} - {SEC(2023) 540 final} - {SWD(2023) 905 final} -
{SWD(2023) 906 final} - {SWD(2023) 908 final}

Ievads

Ceļojumu tirgū notikušas lielas pārmaiņas arvien biežākas digitālo rīku izmantošanas dēļ. Citu svarīgu pēdējo gadu notikumu vidū minami *Thomas Cook* bankrots 2019. gadā un Covid-19 pandēmija. Komisija, reaģējot uz minētajām norisēm un ziņojumiem par konkrētām problēmām, kas saistītas ar 2015. gada Komplekso ceļojumu direktīvas (Direktīva (ES) 2015/2302, turpmāk “KCD”) piemērošanu, nolēma direktīvu pārskatīt. Šā ietekmes novērtējuma ziņojuma pamatā ir izvērtējuma konstatējumi, saistīts pētījums, kas sagatavots Eiropas Komisijai, un divi 2019. un 2021. gada ziņojumi par KCD piemērošanu.

Problēmas definīcija un nepieciešamība pēc ES rīcības

Izvērtējumā tika konstatētas, ka KCD efektivitāti kavē trīs galvenās problēmas.

1. Viena problēma ir saistīta ar maksājumu atmaksu par atceltiem kompleksajiem ceļojumiem, jo īpaši lielas krīzes gadījumos.

Šai problēmai ir četri cēloņi. Pirmais cēlonis ir priekšapmaksas prakse. Otrais – organizatoriem trūkst likviditātes, kad daudzi atmaksas maksājumi veicami vienlaikus. To saasina fakts, ka Komplekso ceļojumu direktīvā nav noteikumu, kas atcelšanas gadījumā reglamentētu atmaksu uzņēmumu starpā. Visbeidzot, pastāv juridiskā nenoteiktība attiecībā uz vaučeru izmantošanu.

2. Priekšapmaksas maksājumi nav pietiekami aizsargāti organizatora maksātnespējas gadījumā.

Te izvērtējumā minēti trīs problēmas cēloņi. Pirmkārt, pastāv juridiska nenoteiktība attiecībā uz to, vai vaučeri un tiesības uz atmaksu ir aizsargāti organizatora maksātnespējas gadījumā. Otrkārt, joprojām pastāv būtiskas atšķirības starp valstu aizsardzības sistēmām maksātnespējas gadījumā. Treškārt, komplekso pakalpojumu organizatoriem, vismaz dažās dalībvalstīs, ir grūti iegūt aizsardzību maksātnespējas gadījumā, jo īpaši krīzes laikā.

3. KCD īstenošanas grūtības

Konstatēti vairāki problēmas cēloņi. Daži KCD noteikumi nav gana skaidri, tajos ir nepilnības vai tie ir pārāk sarežģīti. Tas rada nevienlīdzīgu patērētāju aizsardzības līmeni un kropļo konkurenci visā ES, jo direktīva tiek piemērota atšķirīgi.

Tā kā kompleksajiem ceļojumiem ir pārrobežu aspekts, kopš direktīvas pieņemšanas konstatētās problēmas var tikt konsekvēti risinātas, tikai rīkojoties ES līmenī.

Risinājumi

Šajā ietekmes novērtējumā ir izskatīti pasākumi, kuri, izdarot KCD grozījumus, palīdzētu risināt apzinātās problēmas. Pasākumi veido trīs politikas risinājumu grupas: pirmā ir vērsta uz elastīgiem risinājumiem un minimālām izmaksām (A risinājums), otrā ietver stingrākus pasākumus (B risinājums), bet trešā grupa tiecas sasniegt maksimālu efektivitāti krīzes situācijā, lai gan tas nozīmē lielākas izmaksas (C risinājums).

A risinājums paredz mērķētus KCD grozījumus. Tas citustarp paredz priekšapmaksas ierobežošanu līdz 25 % (ja vien nav pamatota augstāka priekšapmaksa), noteikumus par izvēles vaučeri un noteikumus, kas tiesības uz atmaksu pakalpojumu atcelšanas gadījumā reglamentē starp uzņēmumiem. Ir nodrošināta lielāka aizsardzība maksātnespējas gadījumā, skaidrojot, ka ir aptverti vaučeri un atmaksas pieprasījumi, un nosaucot konkrētus efektīvas aizsardzības parametrus maksātnespējas gadījumā, to skaitā iespēju dalībvalstīm attiecīgā gadījumā pieprasīt maksātnespējas aizsardzības rezerves fondu. Turklāt tas paredz iespēju izveidot krīzes fondu, kas garantē ātru atmaksu nopietnas krīzes situācijā nonākušiem ceļotājiem un uz ko attiecas valsts atbalsta noteikumi. Šis risinājums skaidro “kompleksa pakalpojuma” definīciju un svīturo vienu no “saistītu ceļojuma pakalpojumu” veidiem. Tas skaidro, ka attiecībā uz tiesībām atcelt kompleksu pakalpojumu nenovēršamu un ārkārtēju apstākļu dēļ ir jāņem vērā apstākļi rezidences vietas valstī, izbraukšanas un galamērķa valstī un ka šajā kontekstā ceļošanas brīdinājumi ir svarīgs vērā ņemams aspekts. Tas skaidro arī dažādu tirgotāju lomu attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem, kā arī atmaksas jautājumā.

B risinājums paredz stingrākus pasākumus, kas palielina izmaksas dažādām ieinteresēto personu kategorijām (gan uzņēmumiem, gan ceļotājiem). Piemēram, tas paredz pirmo iemaksu stingru ierobežojumu līdz 20 % (ko nav iespējams palielināt) kompleksu pakalpojumu organizētājiem un obligātos vaučerus lielas krīzes gadījumā.

C risinājumā ietilpst pasākumi, kas ar lielākām izmaksām nodrošina visaugstāko patērētāju aizsardzības līmeni. To vidū ir priekšapmaksas ierobežošana līdz 20 % (bez iespējas to palielināt) gan organizatoriem, gan pakalpojumu sniedzējiem, krīzes fonda obligāta izveide un īpašas juridiskas nozīmes piešķiršana ceļošanas brīdinājumiem.

Ietekmes novērtējumā analizēti risinājumi attiecībā uz trim konkrētiem mērķiem:

1. mērķis: labāk aizsargāt ceļotāju priekšapmaksas maksājumus un viņu tiesības uz ātru atmaksu atcelšanas gadījumā, tostarp lielas krīzes gadījumā, vienlaikus saglabājot kompleksu pakalpojumu organizatoru likviditāti;
2. mērķis: labāk aizsargāt ceļotājus organizatoru maksātnespējas gadījumā, tostarp lielas krīzes gadījumā, vienlaikus gādājot par vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem iekšējā tirgū, un
3. mērķis: palielināt juridisko noteiktību un izpildāmību, skaidrojot un/vai vienkāršojot atsevišķus direktīvas noteikumus, kuri tiek interpretēti vai piemēroti atšķirīgi vai kurus ir grūti piemērot praksē.

Konkrētos mērķus (īpaši 1. un 2. mērķi) visefektīvāk sasniegs C risinājums, tad A un B risinājums. Tas skaidrojams galvenokārt ar to, ka C risinājuma pasākumi ir saistoši un nodrošina ļoti augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

Nolūkā salīdzināt risinājumu efektivitāti ietekmes novērtējumā ir salīdzinātas izmaksas un ieguvumi (tos aplēšot naudā un novērtējot to kvalitāti), kas radīsies visām ieinteresēto personu grupām (ceļotājiem, valsts sektora iestādēm un uzņēmumiem). Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, visefektīvākais ir A risinājums, kam seko B risinājums. Tā kā C risinājums prasa lielas izmaksas, tas nav tikpat efektīvs kā pamatscenārijs.

Saskanība ar citiem ES tiesību aktiem arī ir svarīga, jo pārskatīšanas mērķis ir panākt juridisko skaidrību un vienkāršošanu. Visaugstākā saskanības pakāpe tiek panākta A risinājumā, tad B risinājumā un pēc tam C risinājumā (kas ir mazākā mērā saskaņots nekā pamatscenārijs).

Jutīguma analīze liecina, ka kopumā A risinājums ir vislabākais risinājums. Lai gan nebūdam visefektīvākais risinājums, tas ar mazākām izmaksām dod labumu gan ceļotājiem, gan uzņēmumiem un panāk visaugstāko saskanības pakāpi ar citiem ES tiesību aktiem.

Šā novērtējuma rezultāts ir tāds, ka A risinājums ir vēlamais politikas risinājums.

Komisija vairākkārt apspriedās ar vairākām ieinteresēto personu kategorijām (to vidū ceļotāji, kompleksu pakalpojumu organizatori, pakalpojumu sniedzēji), un tās principā piekrita vēlamajā politikas risinājumā iekļautajiem pasākumiem. Galvenā joma, kurā to viedokļi atšķiras, ir nepieciešamība ierobežot priekšapmaksu, ko daudzi organizatori neatbalsta. Viedokļi atšķiras arī par vaučeru un atmaksas prasījumu aizsardzību maksātnespējas gadījumā, ko atbalsta lielākā daļa patērētāju organizāciju un valsts sektora iestādes, bet tikai neliela daļa uzņēmumu.

Direktīvas pārskatīšana radītu zināmas izmaksas ieinteresētajām personām, taču paredzams arī, ka, pateicoties lielākai juridiskajai skaidrībai un vienkāršošanai, samazināsies tām uzliktais slogs. Dažas dalībvalstis jau īsteno vairākus pasākumus, kas iekļauti vēlamajā politikas risinājumā, un saistītās izmaksas ir tikai mērenas. Līdz ar to šajās dalībvalstīs uzņēmumiem neradīsies papildu izmaksas. Paredzams, ka lielāka juridiskā skaidrība un vienkāršotais tiesiskais regulējums palielinās atbilstības līmeni, efektīvāk panākot noteikumu izpildi. Minēto skaidrojumu sniegšana var arī samazināt tiesās izskatāmo strīdu skaitu.

Lai novērtētu vēlamā politikas risinājuma efektivitāti pārskatīšanas mērķu sasniegšanā pēc tā īstenošanas, ietekmes novērtējumā ir noteikti vairāki progresu rādītāji. Tomēr tas nemaina valsts sektora iestāžu un uzņēmumu ziņošanas pienākumu, kas tiem uzlikts saskaņā ar pašreizējo KCD. Minētie rādītāji var kalpot par pamatu Komisijas ziņojumam, kas sagatavojams piecus gadus pēc grozījumu direktīvas pieņemšanas. Vajadzīgā informācija tiks savākta ieinteresēto personu grupu (to vidū ceļotāji, patērētāju organizācijas, ceļojumu nozares uzņēmumi, valsts iestādes) aptaujās. Tādas aptaujas būs noderīgas arī turpmākajos izvērtējumos.